การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติขิงแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF LEARNING PERFORMANCE SKILLS ON DANCING TERMINOLOGY BY USING HARROW'S PRACTICAL SKILLS TEACHING MODEL AND GROUP DYNAMICS APPROACH FOR FIRST – YEAR SECONDARY SCHOOL STUDENTS

[1]เสาวลักษณ์ รัตนแก้ว และ [2]เก็ตถวา บุญปราการ

[1]Saowalak Rattanakaew and [2]Kettawa Boonprakarn

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย

Hatyai University, Thailand

[1]Saowalak.rat020@hu.ac.th, [2]kettawa@hotmail.com

Received : December 15, 2024; **Revised** : March 25, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการทดลอง ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบปฏิบัติหลังการทดลองเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที ผลการวิจัยพบว่า ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.32)

คำสำคัญ : นาฏยศัพท์, ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์, เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare practical skills in dancing terminology through learning management using Harrow's instructional model combined with group dynamics techniques, after instruction against the 80% criterion; and 2) to study the level of satisfaction with the instructional management using Harrow's instructional model combined with group dynamics techniques. The researcher designed the experimental process using a one-group posttest-only design. A practical post-test was conducted compared against the criterion. The sample consisted of 35 Mattayom Suksa 1/1 students in the second semester of the 2023 academic year at Mattayomkohmark School, selected through cluster sampling. The research instruments used in this study were: 1) 6 lesson plans, totaling 12 hours; 2) A practical skills assessment scale; and 3) A student satisfaction assessment form. Data were analyzed by calculating the percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using t-values. The research findings revealed that practical skills in dancing terminology, taught using Harrow's instructional model combined with group dynamics techniques exceeded the 80% criterion with a statistical significance level of .05. Overall satisfaction with the learning management using Harrow's instructional model and group dynamics techniques was at a high level ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.32).

Keywords: Practical dance vocabulary and gesture skills, Davies' practical skills teaching model

บทนำ

จากการจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นักเรียนยังขาดทักษะปฏิบัติ ยังไม่มีพื้นฐานในการ เรียน แต่สำหรับนักเรียนวัยนี้เป็นวัยที่ต้องกล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิด สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียได้และสามารถพัฒนาฝึกฝนทักษะได้ แต่ผลจาก การจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เชื่อมโยงกับการ แสดงออก ฝึกฝน ฝึกปฏิบัติในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบททางการเรียน ส่งผลให้นักเรียน ยังขาดความรู้ด้านพื้นฐานนาฏศิลป์ การกระตือรือร้นที่จะเรียน นักเรียนไม่เข้าใจ จึงทำให้เกิดความ เบื่อหน่าย ขาดเทคนิคที่ช่วยดึงดูดความสนใจ และความพร้อมทางด้านแรงจูงใจในการเรียนนาฏศิลป์ ให้สำเร็จ ซึ่งหากปัจจัยดังกล่าวได้รับการปรับปรุงพัฒนาก็จะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองที่กล้าแสดงออกทางนาฏศิลป์ได้อย่างมีทักษะ ได้รับคำชมเชยในการเรียนนาฏศิลป์ ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมขนบประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยเฉพาะนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก ซึ่งเป็นผู้เรียนที่อยู่ในวัยที่มีความพร้อมและ เหมาะสมที่จะเป็นต้นแบบในการเรียนและการแสดงออกทางนาฏศิลป์ของโรงเรียนในระยะต่อไป

วิธีการสอนที่ดีที่สุดมีหลายวิธีด้วยกันในการที่จะนำมาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน แต่พบว่า รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ ซึ่งแฮร์โรว์ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อยตามลำดับขั้น ได้แก่ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน จากผลการวิจัยของ วราภรณ์ จุลฉีด (2566) ได้พบว่าผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนของแฮร์โรว์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร (2561) ที่พบว่าผลทดสอบทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร ผู้เรียนต้องได้เห็นกระบวนการปฏิบัติท่ารำต่างๆ อย่างชัดเจน และต้องปฏิบัติจริง การนำ

เทคนิคหรือรูปแบบการสอนมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือได้ทั้งผลงานที่ดีและได้ทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีหลักการและลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกระทำ เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนของการวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยการอภิปราย" ประโยชน์ของการเรียนรู้กแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและการทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเพราะการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็น พลเมืองที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2554)

จากปรากการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์เรื่อง นาฏยศัพท์ เพราะเป็นการจัดรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และทำให้เกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และช่วยให้การสอนของครูดำเนินไปโดยสะดวก และมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จำนวน 3 ห้องเรียน 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ได้ห้อง 1/1 เนื่องจากนักเรียนแต่ละห้องคละตามความสามารถ เก่ง อ่อน ปานกลาง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั้วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2.2 แบบประเมินทักษะปฏิบัติด้วยการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่ แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำ เป็นแบบรูบริคสกอร์ (Rubric Score) 4 ระดับ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ หลังการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการสอนด้วยทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ซึ่งได้ปรากฏผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลของการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จากการรวบมรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลของการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

แผนการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	N	$\overline{X}$	S.D.	t	P
แผนที่ 1	16	35	14.63	.598	6.21	.000*
แผนที่ 2	16	35	14.66	.591	6.57	.000*
แผนที่ 3	16	35	14.60	.736	4.82	.000*
แผนที่ 4	16	35	14.77	.646	7.06	.000*
แผนที่ 5	16	35	14.71	.750	5.63	.000*
แผนที่ 6	20	35	18.31	.471	3.93	.000*
รวม		**35**	**15.28**	**.456**	**34.23**	**.000***

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลของการศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการ สอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1	วิธีการสอนของครู ทำให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติทักษะท่ารำนาฏยศัพท์ด้วยตนเอง	4.77	0.42	มากที่สุด
2	ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกหน้าชั้นเรียนและมีความมั่นใจในการปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์เพิ่มมากขึ้น	4.43	0.50	มาก
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน	4.37	0.49	มาก
4	ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยนำท่ารำนาฏยศัพท์ตามแบบแผนของนาฏศิลป์ มาใช้แสดงร่วงมาตรฐาน	4.51	0.50	มากที่สุด

5	กิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน	4.46	0.50	มาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ที่สูงขึ้น	4.69	0.47	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ช่วยส่งเสริมกระตุ้นความสนใจการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน	4.46	0.50	มาก
8	ครูมีการเตรียมการสอนมาอย่างดี และจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ	4.46	0.50	มาก
9	ครูสอนเนื้อหาครบถ้วน และสอดคล้องตามประมวลการสอนรายวิชา	4.37	0.49	มาก
10	ครูมีความสามารถในการถ่ายทอด จัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอน เหมาะสม เข้าใจง่าย	4.26	0.44	มาก
รวมเฉลี่ย		**4.47**	**0.38**	**มาก**
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
1	นักเรียนชอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์	4.59	0.05	มากที่สุด
2	เป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม	4.66	0.48	มากที่สุด
3	เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน	4.72	0.45	มากที่สุด
4	เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มซึ่งกันและกัน	4.55	0.51	มากที่สุด
5	นักเรียนชื่นชอบในการเรียนนาฏศิลป์และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม	4.79	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		**4.42**	**0.37**	**มาก**
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
1	นักเรียนมีทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ที่ดีขึ้น	4.71	0.58	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่อง ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.34	0.48	มาก
3	นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่อง ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในในโอกาสต่าง ๆ ได้	4.40	0.49	มาก
4	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกรรมการเรียนรู้	4.40	0.49	มาก
5	นักเรียนมีเจนตคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์	4.31	0.47	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.43**	**0.33**	**มาก**
รวมเฉลี่ยทุกประเด็นข้อคำถาม		**4.45**	**0.34**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.33) และด้านที่พึงพอใจน้อย ยังอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.42,S.D. = 0.37)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน และกล้าแสดงออก ซึ่งรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการรูปแบบการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติและการแสดงออก สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ในส่วนของทฤษฎีไปพร้อมกับการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนของแฮร์โรว์ (1970 อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี, 2545, น.245) ได้ศึกษาทฤษฎีหลักการ แนวคิด โดยจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อยตามลำดับขั้นดังกล่าว ได้แก่ 1) การเลียนแบบ 2) การลงมือกระทำตามคำสั่ง 3) การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4) การแสดงออก 5) การกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ผลที่เกิดจากการทดลอง ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนจะต้องเป็นต้นแบบหรือแบบอย่าง หรือให้นักเรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้เอง ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะสังเกตรับรู้รายละเอียดต่างๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่นักเรียนสามารถบอกได้ว่าขั้นตอนหลัก

ของการกระทำนั้น มีอะไรบ้าง ในการปฏิบัตินาฏยศัพท์ ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อนักเรียนได้สังเกตได้เห็นท่ารำนาฏยศัพท์ 15 ท่า ได้แก่ จีบ จีบหงาย จีบคว่ำ จีบส่งหลัง จีบปรกหน้า จีบปรกข้าง ล่อแก้ว วง วงบน วงกลาง วงล่าง วงบัวบาน จรดเท้า ยกเท้า กระทุ้งเท้า กระดกเท้า และสามารถบอกขั้นตอนที่ต้องการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น นักเรียนลงมือทำตามคำสั่งของครูผู้สอนได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ถึงแม้ว่านักเรียนจะยังไม่สามรถทำได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยนักเรียนจะได้ประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติลงมือทำและได้ค้นพบกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นนี้นักเรียนจะต้อง ฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีต้นแบบ หรือมีคำสั่งจากครูผู้สอน ซึ่งการกระทำที่ถูกต้องสมบูรณ์เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องสมารถทำได้ ในขั้นนี้ ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก ขั้นนี้เป็นขั้นที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนมากขึ้น จนสามารถกระทำหรือปฏิบัติสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์อย่างคล่องแคล่ว และมั่นใจ ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ในขั้นนี้นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ ได้อย่างสบาย ๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติโดยไม่รู้สึกว่า ต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ ซึ่งในการปฏิบัติจนทำให้เกิดความชำนาญนั้น จะต้องอาศัยการทำซ้ำการปฏิบัติบ่อย ๆ ซึ่งได้ผ่านกระบวนการร้างอย่างเป็นระบบ มีกิจกรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างชัดเจน เป็นกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติทักษะ และการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการกรจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เข้ามาร่วมกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา และยังช่วยให้นักเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำหลักการดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ โดยการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ทำการวิเคราะห์รายวิชาเพื่อจะกำหนดเนื้อหา กิจกรมในการเรียนการสอน จำนวนคาบ วิธีการวัดผลและประเมินผล กำนดการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาความรู้ที่มีความน่าสนใจ เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบดังนี้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการรเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เมื่อผู้วิจัยเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการจัดทำตามองค์ประกอบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการแนะนำ

จากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะไม่ปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการ (Try out) เพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ จุลฉีด (2566) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ด้วยการจัการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนของแฮร์โรว์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนทุกคนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณดี ธานีรัตน์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การรำมโนราห์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ มีค่าดัชนีความเหมาะสมระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยของประชากร เท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร ท่าค่าเท่ากับ 0.26 และค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีค่า E1/E2 เท่ากับ 90.98/84.16 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่อง การรำมโนราห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และงานวิจัยของพรพิมล ทองใบ (2564) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาความสามารถในการรำวงมาตรฐานด้วยการจัดการเรียรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการรำวงมาตรฐานโดยภาพรวมพบว่านักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติรำวงมาตรฐานโดยอยู่ในระดับความสามารถในการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 325, S.D. = 0.41) 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการพัฒนาความสามารถในการรำวงมาตรฐานก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการเรียนรู้หลังหารจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 25.8, S.D.D = 10.08) สูงกว่าก่อรการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 36.12, S.D. = 7.41)

2. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในการปฏิบัติทักษะนาฏยศัพท์ มีลำดับขั้นตอนในการจัดกระบงนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีแบบแผน นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้โดยได้ใช้ความคิดในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีขั้นตอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ

เอง โดยไม่กดดันนักเรียนจนเกินไป ครูผู้สอนสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากนักเรียนได้รับความรู้พื้นฐานเรื่องนาฏยศัพท์อย่างมีระบบ เป็นขั้นตอนสารถปฏิบัติทักษะได้อย่างถูกต้อง สวยงาม มีความชำนาญ ซึ่งต่างไปจากเดิมก่อนที่เคยเรียน และ ด้านที่พึงพอใจน้อย ยังอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมในห้องเรียนปฏิบัติการนาฏศิลป์นั้นมีพื้นที่ไม่มากนัก จึงทำให้นักเรียนที่เข้าไปเรียนปฏิบัติเกิดความแออัด และอากาศถ่ายเทไม่สะดวก เลยทำให้บรรยากาศในการเรียนดูแออัด แต่นักเรียนพยายามที่จะร่วมกิจกกรมจนจบและปฏิบัติออกมาได้ดี ถือว่ายอมรับได้ ดังนั้นความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พรพิมล ทองใบ (2564) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการรำวงมาตรฐานด้วยการจัดการเรียรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มวสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมพบว่านักเรียนเห็นด้วยระดับมาก สอดคล้องกับ รุ้งนภา ชุมประเสริฐ (2565) ได้ทำการวิจัยเกี่ยบกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับการใช้สื่อประสมที่มีต่อทักษะการปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติแฮร์โรว์ร่วมกับการใช้สื่อประสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.84, S.D. = 0.24)

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนมีความชอบและมีความสุขในการเรียนในรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น มีการพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ มีความกล้าแสดงออก ไม่เขินอาย ต่อการแสดงท่าทางการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ นักเรียนเกิดความรักในการรำ และเป็นการอนุรักษ์การแสดงนาฏศิลป์ไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทิศนา แขมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.* (พิมครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรพิมล ทองใบ. (2564). *การวิจัยพัฒนาความสามารถในการรำวงมาตรฐานด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ฟแมเนจเม้นท์.

เรณู โกศินานาท์. (2544). *หลักการแสดงนาฏศิลป์.* กรุงเทพฯ: อักษณเจริญ.

เรณู โกศินานาท์. (2546). *นาฏยศัพท์ ภาษาท่านาฏศิลป์.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร. (2561). *การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วรรณดี ธานีรัตน์. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง การรำมโนราห์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สุมิตร เทพวงษ์. (2548). *นาฏศิลป์ไทยสำหรับครูประถมและมัธยม.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2545). *การใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเพิ่มระดับแรงจูงใจภายในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.